

Eesti Põlisrahvaste Koostöökogu
Pärnumaa põlisrahva esindus
Valdeko Alliku isikus

Eesti Vabariigi kaitseminister
Härra Hanno Pevkur
Kaitseministeerium
Tallinn

SELIGTUSTAOTLUS JA TEABENÕUE

Lugupeetud kaitseminister Hanno Pevkur,

Pärnumaa põlisrahva esindus Eesti Põlisrahvaste Koostöökogu koosseisus esitab Teile käesoleva selgitustaotluse ja teabenõude Haldusmenetluse seaduse § 36 ja Avaliku teabe seaduse § 33 alusel.

Meie pöördumise aluseks on asjaolu, et kavandatava kaitsetööstuspargi ja laskemoonalao rajamine Pärnu 1 alale toimub ilma Pärnumaa põlisrahva eelneva, vaba ja teadliku nõusolekuta (FPIC), rikkudes seeläbi rahvusvaheliselt tunnustatud põlisrahvaste inimõigusi.

Küsimused, millele ootame Teie kirjalikku vastust

- Kas Teie kui Eesti Vabariigi kaitseminister olete olnud teadlik, et kavandatav kaitsetööstuspark ja laskemoonaladu Pärnu 1 alal rikub ennast põlisrahvana määranud Pärnumaa põlisrahva inimõigusi, sealhulgas õigust enesemääramisele, maale ja elukeskkonna kaitsele?
- Kas Te kinnitate, et Kaitseministeeriumi tegevustes on siiani arvestatud ÜRO Põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni (UNDRIP), ILO konventsiooni nr 169 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta põhimõtteid, eelkõige kohustust tagada põlisrahvale eelnev, vaba ja teadlik nõusolek (FPIC)?
- Kas Te kavatsete koheselt lõpetada kõik tegevused Pärnu 1 alal, kuni on tagatud põlisrahva õiguste austamine ja meilt on saadud nõutav eelnev vaba ja teadlik nõusolek?
- Milliseid meetmeid kavatseb Kaitseministeerium rakendada edaspidi, et tagada põlisrahvaste õiguste austamine kõigis riigikaitsealastes ja kaitsetööstuslikes kavades?

Teabenõude osa

Tulenevalt Avaliku teabe seaduse § 33 palume edastada ka:

- kõik dokumendid, sh protokollid, kirjavahetus, lepingud ja uuringud, mis on seotud Pärnu 1 kaitsetööstuspargi ja laskemoonalao eriplaneeringu menetlemise ja ettevalmistamisega;
- analüüsid või hinnangud, milles on käsitletud Pärnumaa põlisrahva õigusi ja elukeskkonda seoses nimetatud eriplaneeringuga;
- kõik ametlikud seisukohad, millega on Kaitseministeerium seni tegelenud seoses UNDRIP-i, ILO 169 konventsiooni ja EL põhiõiguste harta kohaldamisega põlisrahvaste õiguste kaitsel.

Õiguslik alus

- Eesti Vabariigi põhiseadus § 44 lg 1 – igaühel on õigus saada riigiasutustelt teavet nende tegevuse kohta.
- Haldusmenetluse seadus § 36 – ametiasutus on kohustatud andma isikule selgitusi menetluse ja otsuste kohta.
- Avaliku teabe seadus § 33 jj – igaühel on õigus esitada teabenõudeid ja saada riigiasutustelt olemasolevat teavet.

Lõpetuseks

Ootame Teie kirjalikku vastust seadusest tuleneva tähtaja jooksul. Vastus palume edastada Pärnumaa põlisrahva esinduskogu e-posti aadressile: parnumaakogu@gmail.com

Käesolev selgitustaotlus ja teabenõue on lisaks kohtumisele 17.09.2025 oluline selleks, et saada Kaitseministeeriumilt ametlik ja kirjalik seisukoht.

Lugupidamisega,

Valdeko Allik

Pärnumaa põlisrahva esindaja

Eesti Põlisrahvaste Koostöökogu nimel

Lisa 1. Memo „Rahvusvahelise õiguse viited põlisrahvaste inimõigustele“

Õigus	Allikas ja artiklid	Staatuse rahvusvahelises õiguses
Enesemääramisõigus	ÜRO põhikiri (Art 1(2), 55); ICCPR (Art 1); ICESCR (Art 1)	Ius cogens norm – kõrvalekalle ei ole lubatud
Diskrimineerimiskeeld	ÜRO põhikiri (Art 55); ICCPR (Art 2, 26); ICERD	Siduv; diskrimineerimine põlisrahvaste vastu on keelatud
Õigus oma kultuurile ja identiteedile	ICCPR (Art 27); UNDRIP (Art 5, 8)	Inimõigus; rikkumine = sunniviisiline assimilatsioon või kultuuri hävitamine
Assimilatsiooni ja sunniviisilise ümberasustamise keeld	UNDRIP (Art 8, 10); Genotsiidi konventsioon (Art 2); IV Genfi konventsioon (Art 49)	Sundnorm (ius cogens); rikkumine = inimsusvastane kuritegu
Õigus maale ja loodusvaradele	ILO 169 (Art 13–15); UNDRIP (Art 26–28)	Siduv ratifitseeritud riikidele; rahvusvaheline standard UNDRIP-is
Õigus eelnevale, vabale ja teadlikule nõusolekule (FPIC)	ILO 169 (Art 6, 7, 15); UNDRIP (Art 10, 19, 32)	Rahvusvahelise tavaõiguse norm; rikkumine toob kaasa riigi vastutuse
Õigus elule ja füüsilisele julgeolekule	ICCPR (Art 6); Genotsiidi konventsioon; UNDRIP (Art 7)	Ius cogens norm – genotsiid ja etniline hävitamine rangelt keelatud
Õigus sõjaväelise tegevuse keelule põlisrahvaste aladel	UNDRIP (Art 30)	Rahvusvaheliselt tunnustatud inimõiguste standard
Omandi kaitse	EIK – 1. protokolli artikkel 1; UNDRIP (Art 26)	Siduv Euroopas; EIK praktikas laiendatud põlisrahvaste õigustele
Õigus osalusele ja oma institutsioonidele	ILO 169 (Art 6–7); UNDRIP (Art 5, 18–20)	Siduv ratifitseeritud riikidele; rahvusvaheline standard

Lisa 2. Pärnumaa Põlisrahva otsus 04.05.2025 (Tõstamaa kihelkond)

Pärnumaal, Tõstamaa Kihelkonnas 4. mail 2025. aastal

Pärnumaa Põlisrahvas Seltsing

OTSUS

Edastada teatis Pärnumaa põlisrahva olemasolust ja meie õiguste rikkumistest alljärgnevatele asutustele ja nende esindajatele.

- Kaitseministeerium ja selle esindaja kaitsetööstuse erinõunik Indrek Sirp
- Riigikogu riigikaitsekomisjon ja selle esimees Kalev Stoicescu
- Riigikogu keskkonnakomisjon ja selle esimees Yoko Alender
- Pärnu linnavalitsus ja selle esindaja linnapea Romek Kosenkranius
- Pärnu linnavolikogu ja selle esindaja volikogu esimees Siim Suursild
- Tõstamaa osavallakogu ja selle esimees Anu Randmaa
- Eesti Vabariigi õiguskantsler Ülle Madise
- Eesti Vabariigi president Alar Karis

Tuginedes

- ÜRO 10.12.1948 inimõiguste üld-deklaratsioonile,
- Euroopa 04.11.1950 inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile,
- ÜRO Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni ILO 07.06.1989. konventsioonile nr 169 põlisrahvaste ja hõimurahvaste kohta,
- Århusi 26.06.1998 konventsioonile,
- ÜRO Peaassamblee 07.09.2007 põlisrahvaste õiguste deklaratsioonile,
- Euroopa Liidu 01.12.2009 põhiõiguste hartale,
- Euroopa Nõukogu 15.05.2017 järeldustele põlisrahvaste kohta,
- Euroopa Parlamendi 03.07.2018 resolutsioonile maailma põlisrahvaste õiguste rikkumise, sealhulgas maa hõivamise kohta,
- Põlisrahvaste vastastikusele tunnustamisele